

تحلیل حقوقی نام

(با تأکید بر حق اشخاص بر هویت فردی)

مؤلفه
www.ketab.ir
زهرا علی اکبر نیشابوری

۱۴۰۰

- سرشناسه : علی اکبر نیشابوری، زهرا، ۱۳۶۸ -
- عنوان قراردادی : ایران، قوانین و احکام
Iran. Laws, etc
- عنوان و نام پدیدآور : تحلیل حقوقی نام (با تاکید بر حق اشخاص بر هویت فردی) / زهرا علی اکبر نیشابوری.
- مشخصات نشر : تهران: مهرکلام، ۱۴۰۰.
- مشخصات ظاهری : ۱۵۰ ص.
- شابک : 978-622-7746-33-4
- وضعیت فهرست نویسی : فیبا
- یادداشت : کتابنامه: ص ۱۴۵-۱۵۰؛ همچنین به صورت زیرنویس.
- موضوع : نام‌های اشخاص — قوانین و مقررات — ایران
- موضوع : Names, Personal — Law and legislation — Iran
- موضوع : ثبت احوال — ایران
- موضوع : Registers of births, etc — Iran
- شناسه افزوده : عباس قافاهنده - ناظر چاپ
- رده بندی کنگره : KMH۵۲۰
- رده بندی دیویی : ۳۴۶/۵۵
- شماره کتابشناسی ملی : ۸۵۰۹۴۲۷

دفتر مرکزی: تهران، میدان انقلاب، خیابان منیری جاوید، پلاک ۷۴

شماره تماس: ۶۶۴۶۳۲۴۵

www.mehrekalam.ir

تحلیل حقوقی نام

(با تاکید بر حق اشخاص بر هویت فردی)

زهره‌ا علی اکبرنیشابوری

چاپ اول: ۱۴۰۰

تیراژ: ۵۰ نسخه

چاپ: غزال

صفحه‌آرایی: بنیامین غفاری

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

کلیه حقوق محفوظ و متعلق به انتشارات مهرکلام است.

«مسئولیت صحت مطالب کتاب با مؤلف است»

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۷۴۶-۳۳-۴

فهرست مطالب

۱۳	پیشگفتار
۱۵	مقدمه
۱۹	فصل نخست: مفهوم نام
۲۰	مبحث اول: تعریف، تاریخچه و ساختار نام
۲۰	گفتار اول: تعریف نام
۲۲	گفتار دوم: تاریخچه نام
۲۴	گفتار سوم: ساختار نام
۲۴	بند الف: متغیرهای ساختی
۲۷	بند ب: متغیرهای فرهنگی
۲۸	مبحث دوم: اقسام نام و مقایسه با نهادهای مشابه
۲۸	گفتار اول: اقسام نام
۲۹	بند الف: نام کوچک
۲۹	بند ب: نام خانوادگی
۳۱	گفتار دوم: مقایسه نام با نهادهای مشابه
۳۱	بند الف: لقب
۳۵	بند ب: کنیه
۳۵	بند ج: تخلص

- بند د: اسم بازرگانی ۳۷
- بند ه: علامت بازرگانی ۳۸
- بند و: برند ۴۱
- مبحث سوم: کارکرد نام ۴۳
- گفتار اول: کارکرد نمادین نام (نام به سان یک نماد) ۴۴
- بند الف: نام یکی از محورهای منظومه فرهنگی ۴۶
- بند ب: نام و طرفین درگیر با آن (سوژه‌ها و ابرژه‌ها) ۴۹
- بند ج: نام در منابع ادبیاتی ۴۹
- گفتار دوم: کارکرد تاریخی (تبار شناسی) ۵۱
- گفتار سوم: کارکرد اجتماعی ۵۱
- بند الف: تاثیر مسائل اجتماعی بر حقوق ۵۳
- بند ب: بررسی آداب و رسوم ایرانیان در انتخاب نام ۵۴
- بند ج: بررسی گرایش‌های ایرانیان در انتخاب نام ۵۵
- گفتار چهارم: کارکرد روانی ۵۹
- گفتار پنجم: کارکرد حکومتی نام ۶۴
- بند الف: نام و مهندسی فرهنگی ۶۵
- بند ب: مغایرت مهندسی فرهنگی با اصل اباحه ۶۷
- گفتار ششم: کارکرد جنسیتی نام ۶۹
- بند الف: تناسب نام با مذهب و جنسیت ۶۹
- بند ب: نقش زنان در انتخاب نام کوچک فرزندان ۷۰
- بند ج: نام خانوادگی زنان پس از ازدواج ۷۳

- گفتار هفتم: کارکرد ارتباطی نام ۷۵
- بند الف: ارتباط نام و حریم خصوصی ۷۷
- بند ب: اطلاعات هویتی اشخاص به مثابه حریم خصوصی ۷۹
- مبحث چهارم: حق بر نام ۸۱
- گفتار اول: غصب نام ۸۳
- گفتار دوم: بررسی حق بر نام از منظر حقوق بشری ۸۵
- گفتار سوم: بررسی حق بر نام از منظر اخلاق ۸۷
- گفتار چهارم: بررسی حق بر نام از منظر فقهی ۸۹
- فصل دوم: تعیین و تغییر نام** ۹۱
- مبحث اول: تعیین نام ۹۱
- گفتار اول: تعیین نام کوچک از نظر ماهیتی ۹۲
- بند الف: ارتباط اصل اباحه با تعیین نام ۹۴
- بند ب: ویژگی‌های نام کوچک ۹۶
- بند ج: ارتباط تعیین نام با نظریه سوء استفاده از حق ۹۸
- گفتار دوم: تعیین نام خانوادگی از نظر ماهیتی ۱۰۰
- بند الف: استفاده اولاد نامشروع از نام خانوادگی پدر طبیعی ۱۰۳
- بند ب: استفاده از نام خانوادگی آزاد ۱۰۴
- بند ج: ارتباط میان نهاد سرپرستی و هویت سجلی کودک ۱۰۶
- بند د: تعیین پدر رابطه با کودکان متولد از رحم جایگزین ۱۱۰
- گفتار سوم: تعیین نام کوچک و نام خانوادگی از نظر شکلی ۱۱۲

پیشگفتار

نام اعم از «نام کوچک» و «نام خانوادگی» از جمله پدیده‌های حقوقی و فرهنگی است که از ممیزات حقوقی اشخاص طبیعی به شمار می‌رود و از مصادیق احوال شخصیه محسوب شده و در ردیف حقوق غیر مالی افراد توصیف می‌گردد. مساله چالش برانگیز این نکته است که با آنکه نام در زمره دارایی غیرمالی افراد است، اما خود آن‌ها در هنگام تعیین آن، به دلیل نداشتن اهلیت استیفا هیچ نقشی ندارند و تغییر آن هم هنگامی که به سن مجاز و قانونی بالغ گردند، خلاف اصل دانسته شده و تغییر در نظام حقوقی ایران علی‌رغم کارکرد مثبت، متنوع و پویایی که دارد برخلاف اکثر سیستم‌های مدرن حقوقی دنیا تنها در موارد محدود و مضیق همچون تغییر «جنسیت و مذهب» به رسمیت شناخته شده و پذیرفته شده است و گویا شخصی که فقط به دلیل نداشتن احساس تعلق و یا عدم وابستگی روحی و عاطفی نسبت به نام خود، در صدد تغییر بر می‌آید چندان مجاز نبوده و آن چه که در قوانین و برخی از آراء قضایی مشاهده می‌گردد، استنباط می‌شود که این گونه تمایلات افراد به تغییر نام، صرفا خواسته‌ای بیهوده و کم اهمیت از سوی مراجع ذی ربط تلقی شده که بر آن وقعی نمی‌نهند و بعضا حریم خصوصی آنان در این حیطه نقض می‌گردد؛ این در حالی است که نامگذاری بر فرزندان من باب ولایت صورت می‌گیرد و چنانچه مصلحت و غبطه مولی علیه رعایت نگردد، بایستی تدبیری همچون تغییر نام در قوانین موضوعه پیشبینی گردد.